

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 188
Бања Лука, 26.2.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Драгослава Лукића, као предсједника вијећа, Петра Бајића и Јанка Нинића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Б.Б. из Н.Г., ..., против тужене РС, Министарства ..., коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника у П., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-06-001 684 од 11.12.2007. године, на сједници одржаној 26.2.2010. године донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Новом Граду број П-243/05 од 8.9.2006. године, обавезана је тужена РС, Министарство ... РС да тужиоцу Б.Б. из Н.Г. на име накнаде материјалне и нематеријалне штете исплати укупно износ од 19.150,00 КМ и то: на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова насталих повредом угледа, части слободе и права личности накнади износ од 19.000,00 КМ и на име материјалне штете износ од 150,00 КМ, све са законском затезном каматом и то на износ нематеријалне штете почев од дана пресуђења па до исплате, а на износ накнаде материјалне штете почев од дана подношења тужбе, па до исплате, све у року д 30 дана под пријетњом извршења (став 1.). Одбија се захтјев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка (став 2.) Преко досуђених износа материјалне и нематеријалне штете тужбени захтјев се одбија (став 3.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-06-001 684 од 11.12.2007. године жалба тужене је уважена, првостепена пресуда у досуђујућем дијелу преиначена тако што је захтјев тужиоца за накнаду нематеријалне штете због душевних болова насталих повредом части, слободе и права личности у износу од 19.000,00 КМ, као и захтјев за накнаду материјалне штете у износу од 150,00 КМ, са законском затезном каматом, одбија као неоснован (став 1.). Тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове

парничног поступка у износу од 3.840,00 КМ, у року од 30 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 2.).

Тужилац је изјавио ревизију против другостепене пресуде због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

У тужби тужилац захтјевом тражи да му тужена накнади 25.000,00 КМ са законском затезном каматом на име претрпљених душевних болова због повреда части, угледа, слобода и права личности и да му накнади материјалну штету у износу од 5.000,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 08.12.2005. године па до исплате.

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио што између странака није спорно, да је кривичном пресудом Основног суда у Приједору број К-235/02 од 19.11.2002. године против тужиоца, као окривљеног одбијена оптужба да је учинио кривично дјело злоупотребе службеног положаја или овлашћења из чл. 337. ст. 3. Кривичног Законика РС (услјед одустанка од оптужбе Општинског јавног тужиоца у Приједору). Да је кривичном пресудом Основног суда у Приједору број К-237/03 од 03.3.2004. године тужилац ослобођен оптужбе да је починио кривично дјело тјелесне повреде из члана 134. ст. 1. Кривичног Законика Републике Српске. Да је рјешењем Основног суда у Приједору Кв-90/01 од 12.9.2001. године утврђено да нема мјеста спровођењу истраге против тужиоца због кривичног дјела злоупотребе службеног положаја или овлашћења из члана 337. став 2. Кривичног Законика Републике Српске.

Код наведеног чињеничног стања, а прихватајући исказ тужиоца као странке у погледу проузроковања последица код њега због повреда његове части, угледа и права личности, првостепени суд закључује “да је вођењем наведених кривичних поступака за тужиоца наступила нематеријална штета у виду душевних болова због повреда части, угледа, слобода и права личности из одредбе чл. 200. Закона о облигационим односима, јер да тужилац живи у малом мјесту у којем се вијести о вођењу више кривичних поступака против њега, брзо прошире што је код њега изазвало душевне болове као посљедица доживљене неправде. Да је тужилац трпио и материјалну штету услед путовања у суд Приједор. Првостепени суд је позивом на одредбе чл. 154. и 155. Закона о облигационим односима судио тако што је тужену обавезао да тужиоцу накнади материјалну и нематеријалну штету у износима наведеним у изреци првостепене пресуде, док је преко досуђених износа одбио тужбени захтјев тужиоца, и одбио захтјев за накнаду трошкова поступка”.

Другостепени суд одлучујући о жалби тужене, усваја чињенична утврђења првостепеног суда али не и закључак да је тужена одговорна за накнаду штете тужиоцу, при чему дајући разлоге: “да су против тужиоца вођени кривични поступци, први, у којем је против њега одбијена оптужба и други, у којем је ослобођен од оптужбе, а трећи истражни поступак у којем је утврђено да нема мјеста спровођењу истраге због кривичног дјела из чл. 337. ст. 2. Кривичног Закона Републике Српске. Да из наведеног произилази да тужилац није био неоправдано осуђен, а нити је неосновано лишен слободе. Тиме да нема основа за примјену одредби чл. 541. ранијег Закона о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 50/03) као посебног основа за накнаду штете, јер се према одредби главе XXXII наведеног закона може остваривати само накнада штете која је проузрокована неоправданом осудом или неоснованим лишењем слободе. Да у конкретном случају не постоје услове за накнаду штете ни по општим прописима о накнади штете а није у питању посебна одговорност тужене за штету која је у вези са обављањем службе или друге дјелатности државног органа, према одредби члана 17. став 1. Устава Републике Српске. Према овој одредби, оштећени би имао право да захтјевом тражи накнаду штете ако су испуњена два услова, први, да се радило о обављању службе или друге дјелатности државног органа односно организације која врши јавна овлашћења, и други, да је штетна посљедица незаконитог или неправилног рада лица или органа који обављају службу односно дјелатност. Да према одредби чл. 3. ранијег Закона о кривичном поступку и чл. 3. ст.1. Закона о кривичном поступку („Службени гласник РС“ број 50/03) свако се сматра невиним за кривично дјело док се правоснажном пресудом не утврди његова кривица, па како су органи тужене радње у вези кривичног гоњења тужиоца предузимали у складу са законским овлашћењима, то таквим својим поступањем нису угрожени углед ни достојанство тужиоца, те како у конкретном случају није донесена осуђујућа кривична пресуда, то је углед тужиоца био заштићен овом презумцијом. Да због тога нема ни основа за накнаду штете по одредби чл. 154. Закона о облигационим односима“. Зато је другостепени суд жалбу тужене уважио преиначио првостепену пресуду у дијелу којом је удовољено тужбеном захтјеву тужиоца за накнаду материјалне и нематеријалне штете и у том дијелу одбио тужбени захтјев тужиоца као неосновану.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Утврђено је, а и неспорно је, да је кривичном пресудом Основног суда у Приједору К-235/02 од 19.11.2002. године против тужиоца, као окривљеног одбијена оптужба да је учинио кривично дјело злоупотребе службеног положаја или овлашћења из члана 337. ст. 3. Кривичног законика Републике Српске (услед одустајања од оптужбе од Општинском јавног тужиоца у Приједору), да је кривичном пресудом Основног суда у Приједору број К-237/03 од 03.3.2004. године, тужилац, као окривљени ослобођен оптужбе да је починио кривично дјело тјелесне повреде из чл. 134. ст. 1. Кривичног Законика Републике Српске и да је рјешењем Основног суда у Приједору број Кв-90/01 од 12.9.2001. године утврђено да нема мјеста спровођењу истраге против тужиоца због кривичног

дјела злоупотребе службеног положаја или овлашћења из чл. 337. ст. 2. Кривичног Законика Републике Српске.

Чињеница да је према тужиоцу покренут истражни а затим и кривични поступак, па и онда када је истражни поступак обустављен, односно када је у кривичном поступку оптужба према тужиоцу одбијена, односно ослобођен од оптужбе за извршење наведених кривичних дјела, саме за себе нису довољне за одговорност тужене за накнаду штете.

Тужена би одговарала за штету само под претпоставком утврђења незаконитог и неправилног рада лица која су поступак у име органа тужене Основног јавног тужилаштва у Приједору у наведеним кривичним предметима у којима је према тужиоцу обустављен истражни поступак, односно у којима је према тужиоцу оптужба одбијена и у којем је ослобођен од оптужбе.

У конкретном случају, међутим, оцјена оправданости покретања истражног а затим кривичних поступака против тужиоца на основу основане сумње да је учинио наведена кривична дјела, не могу се сматрати неправилним и незаконитим радом органа тужене Основног јавног тужилаштва у Приједору, због чега нема претпоставки за оштетну одговорност по одредбама чл. 172. ст. 1. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78 до 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93 и 3/98, у даљем тексту: ЗОО) по којој правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези с вршењем својих функција.

Наиме, у ситуацији кад је постојала основана сумња да је тужилац починио кривична дјела која су му стављена на терет и у вези са тим покренути истражни и кривични поступци подизањем оптужбе по којима су у законом прописаном поступку поступали органи тужене, Основно јавно тужилаштво у Приједору, у којима је истражни поступак обустављен а у кривичном поступку тужилац ослобођен од оптужбе, односно оптужба одбијена да је извршио кривична дјела која су му стављена на терет, не може се закључити да је орган тужене скривљено поступао када је против тужиоца покренуо наведене поступке (arg. из чл. 154. ЗОО).

Стога, и по оцјени овог суда нису на страни тужене испуњене законске претпоставке из одредби чл. 172. у вези са одредбом чл. 154. ЗОО потребне за обавезивање тужене на накнаду штете, и крај околности да је тужилац штету претрпио.

Остали ревизиони наводи без утјецаја су на законитост и правилност побијане пресуде.

Нижестепене пресуде, како произилази из напријед реченог немају недостатака на које указује ревизија тужиоца, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Из тих разлога, а на основу одредби чл. 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број: 58/03 до 49/09, ревизија тужиоц је одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Драгослав Лукић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић